

חיים נבון

בלי ה"תל" אין "אביב"

ה"תל" אין "אביב". מעבר לזה, צריך להבהיר שהכוחות הלאומיים והמסורתיים בישראל אינם אוסרים מלחמה על העיר הנהדרת הזו: אין קיום לישראל בלי החדשנות היצירתית של תל-אביב. מצד שני, גם תל-אביב לא יכולה לאסור מלחמה על שאר המדינה. תל-אביב משגשגת רק משום שהיא המרכז הכלכלי והטכנולוגי של מדינת ישראל. זה נכון אפילו במישור החומרי הצרופ: את החדשנות מקבלת תל-אביב מהיחידות הטכנולוגיות של צבא ישראל, את החשמל שלה היא מקבלת מאשקלון, ואת השפכים שלה היא מייצאת לראשון-לציון. לו הייתה תל-אביב אי, ברוח הפני-טויה של חלק מתושביה, הייתה היא רק עוד עיר ים-תיכונית מהבילה ובינונית.

שלושה דברים מלמד אותנו חג הסוכות: כולנו זוכרים וחרגים את אותה היסטוריה; כור לנו חיים מתחת אותם שמיים, המציצים בין חרכי הסכך; והמי-חיצות שמפרידות בינינו הן רק סדינים. הלוואי שנבין זאת כשיבוא החג, והלוואי שנזכור את גם כשיסתיים.

נחום גוטמן העניק לקובץ סיפוריו התל-אביביים כותרת מספר קהלת: "עיר קטנה ואני שים בה מעט".

היום תל-אביב היא עיר גדולה ואנשים בה הרבה, וגם מהומות לא מעט. המוחים והמי-פגינים משרדים דימוי של העיר כמעין מבצר צלבני אחרון של כוחות הנאורות בתוך מדינת ישראל המשחירה, כאילו הייתה העיר הגדולה והיפה הזו מצודה של קדמה כלכלית וחברתית, שנמצאת במגננה מתמדת נגד כוחות האופל. הפנטזיה הלא מוצנעת של חלקם היא היפי-רדות של "מדינת תל-אביב", וההתפרעויות המכוערות נגד תפילת יום הכיפורים בכיכר העיר ניסו לבלום איוו פלישה מדומיינת של מסורת עתיקה למדינה הבדיונית והחדשנית הזאת.

למה זה מופרך? קודם כול, כי העיר נקראת "תל-אביב" ולא "אביב-אביב" – כשם שספרו של חוזה המדינה בנימין זאב הרצל, שהיא נושאת את שמו, נקרא במקור "אלטנוילנד", ארץ ישנה-חדשה, ולא "נוינולנד". הישן חייב להצטרף לחדש, הרוח חייבת להפעים את החומר. בלי